10.11.2020

Pohjoismaisen yhteistyön ministeri Thomas Blomqvistin

lausunto eduskunnan valtiovarainvaliokunnan hallinto- ja turvallisuusjaostolle

Suomi toimii ensi vuonna pohjoismaisen yhteistyön puheenjohtajana ja kontribuoi Pohjoismaisen ministerineuvoston työhön arviolta 21,3 miljoonaa euroa. Ministerineuvoston budjetti pysyy hintakorjattuna saman suuruisena vuonna 2021 kuin kuluvanan vuonna, eli n.130 miljoonaa euroa. Tämä rahoitus takaa laajan ja poikkileikkaavan pohjoismaisen yhteistyön myös ensi vuonna. Viiden Pohjoismaan maksuosuudet määräytyvät sovitun kaavan mukaan, joka pohjautuu valtioiden bruttokansantuloon kahden viimeisen todennetun kansantalouden tilinpitovuoden mukaan. Suomen osuus yhteistyön rahoituksesta on 16,7 % vuonna 2021. Lisäksi Suomi maksaa jäsenmaksun yhteydessä arviolta n. 7 miljoonaa euroa korkeakoulusopimuksen mukaista tasausmaksua siitä, että suomalaisille opiskelijoille avautuu opiskelupaikkoja toisissa pohjoismaissa. Tämän luku tarkentuu myöhemmin.

Ministerineuvostoon maksettava jäsenmaksu rahoittaa yhteistyötä yhdentoista eri ministerin johtamissa ministerineuvostoissa, kahdessatoista pohjoismaisessa instituutiossa, yhteistyön kansainvälistä toimintaa sekä lukuisilla eri sektoreilla jaettavaa hankerahoitusta.

Yhteistyötä ohjaa pääministereiden viime vuonna hyväksymä visio: Pohjolasta tulee maailman kestävin ja integroitunein alue vuoteen 2030 mennessä. Vision pohjalta on laadittu nelivuotinen toimintasuunnitelma, jonka rahoittamiseksi aiempaa enemmän varoja on suunnattu kestävyys ja ilmastotyöhön, kuitenkin säilyttäen kulttuuri- ja kieliyhteistyön suurimpana yhteistyön sektorina. Vision myötä edistämme pohjoismaista johtajuutta ilmastotyössä sekä yhteistyön syventämistä monilla sektoreilla, kuten digitalisaatiossa, rajaesteiden vastaisessa työssä ja pohjoismaisen yhteiskuntamallin kehittämisessä. Toiminnan poikkileikkaavat teemat ovat tasa-arvo sekä lasten ja nuorten näkökulma.

Pohjoismaiselle yhteistyölle on laaja kannatus kansalaistemme parissa. Pandemian myötä käyttöönotetut liikkuvuusrajoitukset ovat osoittaneet, kuinka laajasti kansalaisten arki on yhteydessä Pohjoismaissa rajan yli. Pääministeri Marin on esitellyt Pohjoismaiden neuvostolle 27.10.2020 Suomen ensi vuoden puheenjohtajuusohjelman (https://pub.norden.org/politiknord2020-708/). Sen painopisteet noudattaa hyväksyttyä visiota ja lisäksi se nostaa esille yhteistyölle ajankohtaisia poliittisia haasteita pandemian aiheuttamassa haastavassa tilanteessa. Liikkuvuuskysymysten ohella keskiössä on talouden toipuminen kestävyystyötä tukevalla tavalla ja sosiaalisesti oikeudenmukainen muutos kohti ilmastoneutraalia yhteiskuntaa. Pohjoismaisten kestävien ratkaisujen edistäminen globaalilla tasolla on yksi tavoitteistamme. Niin ikään ajankohtainen teema ensi vuonna on huoltovarmuus- ja varautumisyhteistyön syventäminen yhteispohjoismaisesti. Tässä Suomella on annettavaa ja toisaalta Pohjoismaat hyötyisivät suuresti tiiviimmästä koordinaatiosta. Tarkoituksena on löytää kaikki mahdolliset opit pandemiatilanteesta ja kehittää yhteistyötä muun muassa näissä kysymyksissä.

Yhteistyön sihteeristö sijaitsee Kööpenhaminassa ja sitä johtaa pääsihteeri Paula Lehtomäki. Pohjoismainen yhteistyö takaa omalta osaltaan, että hyvinvointi alueellamme lisääntyy ja liikkuvuus Pohjoismaiden välillä on vaivatonta. Pohjoismaat ovat yhdessä edelläkävijöitä, kun kohtaamme ilmastonmuutoksen aiheuttamia haasteita. Pohjoismaisille ratkaisuille tulee kysyntää maailmalla, on kyse sitten energiayhteistyöstä tai demokratiasta ja avoimuudesta.